

ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ СОФИЯ (СТОЛИЦА) ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

Индикаторите за бедност и социално включване са част от общите показатели на Европейската общност за проследяване на напредъка на страните в борбата с бедността и социалната изолация. Основен източник на статистически данни за пресмятане на индикаторите е ежегодно провежданото наблюдение „Статистика на доходите и условията на живот (EU-SILC)“.

Оценка на бедността

През 2019 г. линията на бедност общо за област София (столица) е 588.6 лв. средномесечно на лице от домакинство.

1. Основни индикатори за бедност в област София (столица)

	2015	2016	2017	2018	2019
Линия на бедност - средномесечен размер - лева	503.8	472.6	510.5	513.2	588.6
Лица под линията на бедност - хил.	277.3	266.7	273.1	266.5	276.4
Относителен дял на бедните - % от населението	21.1	20.2	20.6	20.1	20.8
Относителен дял на бедните преди получаване на социалните трансфери - % от населението	36.7	38.5	36.9	36.6	34.1
Относителен дял на бедните преди социалните трансфери, с включени пенсии - % от населението	24.9	22.4	23.8	25.1	23.9
Отношение между доходите на най-бедните и най-богатите 20% от населението (S80/20)	6.9	6.9	8.9	9.0	9.4
Коефициент на Джини	36.6	36.7	42.3	44.3	44.7

В сравнение с предходната година размерът на линията на бедност нараства с 14.7%, а относителният дял на бедното население нараства с 0.7 процентни пункта.

Системата за социална защита има съществено значение за редуциране на бедността. Данните за 2019 г. показват, че ако в доходите на домакинствата се включат доходите от пенсии, но се изключат останалите социални трансфери (обезщетения, социални и семейни помощи и добавки), равнището на бедност се повишава от 20.8 до 23.9%, или с 3.1 процентни пункта.

Съответно при изключване на пенсиите и останалите социални трансфери равнището на бедност нараства до 34.1%, или с 13.3 процентни пункта.

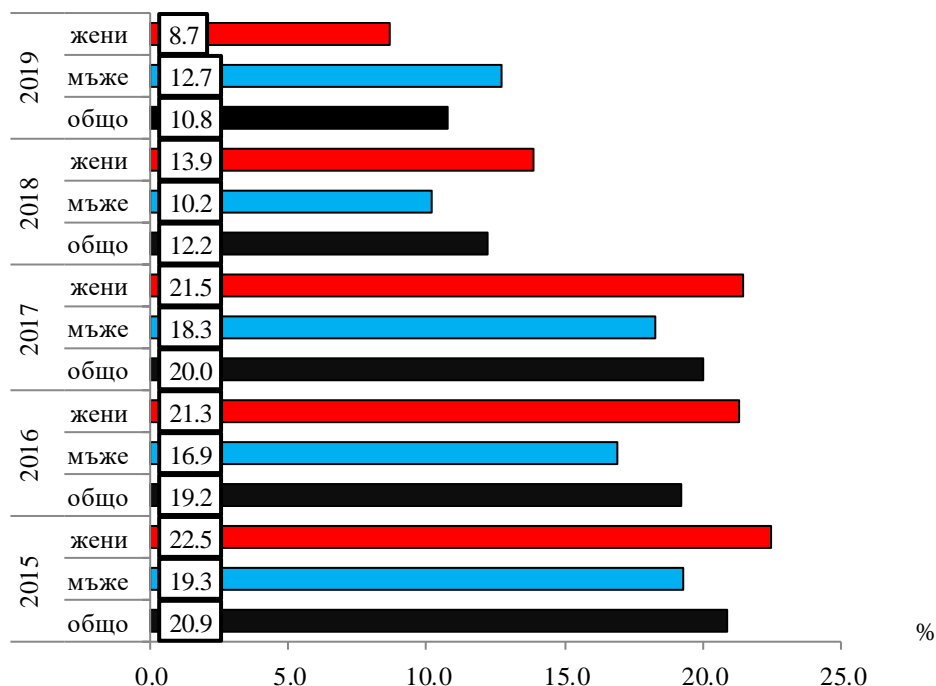
Основният фактор, увеличаващ риска за попадане в групата на бедните за преобладаващата част от населението, е тяхната икономическа активност и участието им на пазара на труда.

2. Показатели за материални лишения в област София (столица) през 2019 година

Въпроси към домакинството, свързани с ограничения	Лица с ограничения бр.	Относителен дял от населението%
1. Имало ли е домакинството затруднения при плащането навреме на следните разходи за жилището: - Заем за покупка на жилището, в което живее домакинството - Наем на жилището, в което живее домакинството - Текущи разходи за ток, вода, отопление (без разходи за телефон) - Вноски за погасяване на кредити	375333	28.2
2. Може ли домакинството да си позволи едноседмична почивка извън дома	213945	16.1
3. Може ли домакинството да си позволи, консумация на месо, риба или вегетарианския им еквивалент всеки втори ден	228281	17.2
4. Може ли домакинството да посрещне със собствени средства неочаквани финансови разходи	291425	21.9
5. Притежава ли домакинството телефон	5638	0.4
6. Притежава ли домакинството цветен телевизор	8034	0.6
7. Притежава ли домакинството автоматична перална машина	20371	1.5
8. Притежава ли домакинството автомобил	149290	11.2
9. Ограничава ли се домакинството при отоплението на жилището поради недостиг на средства	411716	31.0

Най-голям брой лица изпитват ограничения по отношение на отоплението на жилището (31.0%) и затруднения при плащането навреме на разходи за жилището (28.2%). Успоредно с това 0.4% от лицата не могат да си позволят телефон, включително мобилен, 0.6% - цветен телевизор 1.5% - автоматична пералня, а 17.2% посочват, че не могат да си позволят потребление на месо, пиле или риба всеки втори ден.

Фиг. 1. Процент от населението, живеещо с материални лишения по пол в област София (столица)

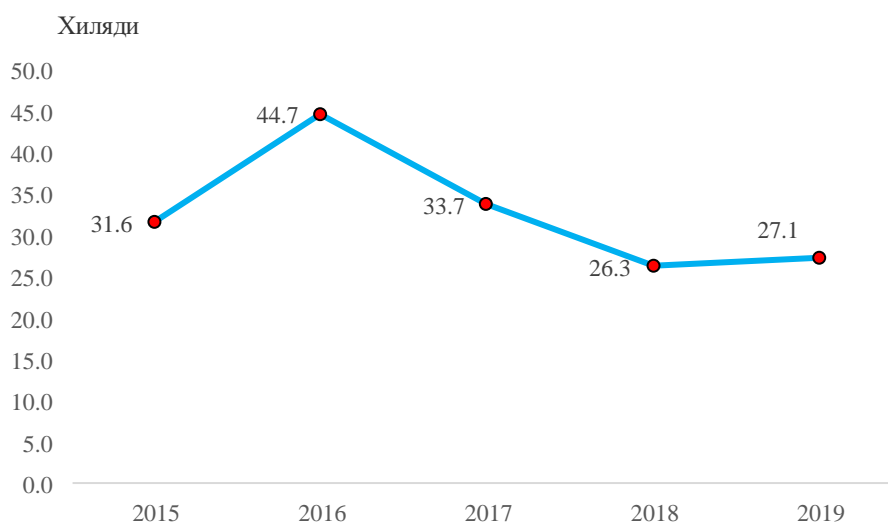

Домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност

За безработни домакинства в изследването се считат домакинствата, чиито членове не са били заети през последните четири седмици, т.е. всички членове на домакинството на 16 и повече навършени години са били или безработни, или неактивни. Ниската икономическа активност за домакинството се отнася до съотношението между броя месеци, в които всеки член от домакинството във възрастова група 18 – 59 години е бил работещ през предходната година (реално отработени месеци), към общия брой месеци, които теоретично би могъл да отработи същият член на домакинството при пълна заетост. За лицата, които декларират, че работят на непълно работно време, броят на месеците се преизчислява на пълно работно време въз основа на отработените часове.

Лица, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, се дефинират като лица от възрастовата група 0 - 59 години, живеещи в домакинство, където възрастните (18 - 59 - годишните, с изключение на студентите от възрастова група 18 - 24 години) работят под 20.0% от техния потенциал през референтния период.

Фиг.2. Лица, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност на възраст 18 - 59 навършени години в област София (столица)

През 2019 г. 27.1 хил. лица на възраст 18 - 59 години живеят в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, като спрямо 2018 г. относителният им дял нараства с 0.8 процентни пункта.

Комбиниран индикатор

Във връзка поставените цели по ключови области по ключови области в стратегията „Европа 2020“ от изследване на доходите и услугите на живот (EU-SILC) се изчислява комбиниран показател за регулярен мониторинг на напредъка на страните при изпълнение на националните подцели. Показателят включва лицата, живеещи в риск от бедност, с материални лишения и в домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност.

Комбинирането на трите показателя показва, че през 2019 г. 26.0% от населението на област София (столица), или 345.6 хил. лица са били в риск от бедност и социално изключване.

Стойността на показателя намалява с 0.3 процентни пункта спрямо 2018 г., като при мъжете се намалява с 1.4 процентни пункта, и при жените нараства с 0.6 процентни пункта.

3. Население в риск от бедност и социално изключване в област София (столица) по пол

	2015	2016	2017	2018	2019
Общо - хил.	394.6	397.5	412.2	349.7	345.6
Относителен дял от населението -%	30.0	30.1	31.0	26.3	26.0
Мъже - хил.	168.9	172.6	183.2	154.4	145.2
Относителен дял от населението - %	26.8	27.3	28.9	24.2	22.8
Жени - хил.	225.8	224.8	228.9	195.3	200.4
Относителен дял от населението - %	32.9	32.6	33.0	28.3	28.9

Методологични бележки

Наблюдението на доходите и условията на живот (EU-SILC) като част от Европейската статистическа система (ESS) се осъществява по единна методология, определена с Регламент № 1177/2003 на Европейския парламент и на Съвета, и осигурява информация за моментното състояние (cross-sectional data) и от повторени във времето (longitudinal data) изменения в доходите, равнище и структура на бедността и социалната изолация.

Целевата съвкупност в изследването (EU-SILC) са всички **обикновени** домакинства и техните членове, живеещи на територията на страната в момента на наблюдение. Лицата, живеещи в колективни домакинства и в институции, са изключени като цяло от целевата съвкупност.

До 2015 г. изследването се провежда върху 4-годишен ротационен панел от обикновени домакинства. Размерът на извадката за 2019 г. включва 8 815 домакинства от 6 ротационни групи от всички области на страната. Освен домакинството, попаднало в извадката, обект на наблюдение са и всички негови членове на възраст 16 и повече навършени години. Извадката се състои от шест ротационни групи, като всяка година една от ротационните групи отпада от наблюдението и се заменя с нова. Този ротационен модел на извадка осигурява два типа данни:

- Моментни (данни от текущата година на наблюдение);
- Лонгитудинални (данни за домакинствата, участвали в поне две последователни години).

Наблюдението се провежда с два типа анкетни карти:

- Въпросник за домакинството
- Индивидуална анкетна карта за всяко лице от домакинството на 16 и повече навършени години.

Основни понятия

Линия на бедност

За изследване на равнището на бедност в методологията на Евростат се използва общ разполагаем нетен доход. Линията на бедност представлява 60.0% от средния общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Еквивалентни скали

За пресмятане на индикаторите за бедност и социално включване се използва общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица. Поради различния състав и брой лица в домакинствата се прилагат еквивалентни скали. Използва се модифицираната ОЕСД скала, според която първият възрастен на 14 и повече навършени години получава тегло единица, вторият възрастен на 14 и повече навършени години - тегло 0.5, и всяко дете под 14 години - тегло 0.3. Теглата се присъждат на всеки член на домакинството и се сумират, за да се получи еквивалентен размер на домакинството. Общият разполагаем нетен доход за всяко домакинство се разделя на неговия еквивалентен размер и се формира общо разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Образователна степен

За определяне на образователното равнище на родителите е използвана Международната стандартна класификация на образованието (МСКО 2011):

МСКО 0 - Предучилищно образование

МСКО 1 - Начално образование

МСКО 2 - Основно образование

МСКО 3 – Средно (прогимназиално) образование

МСКО 4 – Професионално обучение след средно образование

МСКО 5 - Висше образование (бакалавър/магистър)

МСКО 6 - Висше образование (доктор)

Претегляне на данните

Базата данни за всяка страна съдържа следните тегла:

Домакинско тегло (целева променлива DB090) за получаване на действителния брой обикновени домакинства в страната.

Персонално тегло (целева променлива RB050) за получаване на действителния брой лица на територията на страната.

Персонално тегло за всеки член на домакинството на 16 и повече навършени години (целева променлива RB040) за получаване на броя на лицата на 16 и повече навършени години на територията на страната.

При изчисляване на индикаторите за бедност се използва персоналното тегло (RB050), тъй като статусът на бедност се изчислява на индивидуално ниво и целевата група се отнася към цялото население, живеещо в обикновени домакинства. За някои от индикаторите, фокусирани върху лицата на 16 и повече навършени години (например „относителен дял на работещите бедни“), се използва персонално тегло (RB050a).

Поради извадковия характер на изследването за доходите и условията на живот по някои основни показатели са изчислени следните оценки в табл. 4:

4. Оценки на някои основни показатели в област София (столица) през 2019 година

Индикатори	Проценти	Стандардна грешка
Население в риск от бедност и социално изключване		
Общо	26	2.2
Мъже	22.8	2.3
Жени	28.9	2.4
0 - 17 години	25.1	4.8
18 - 64 години	20	2.2
65+ години	49	2.3
Риск от бедност		
Общо	20.8	2.2
Мъже	18.3	2.3
Жени	23.1	2.3
0 - 17 години	23.4	4.8
18 - 64 години	14.6	2.1
65+ години	41.3	2.3
Материални лишения		
Общо	10.8	1.2
Мъже	8.7	1.1
Жени	12.7	1.4
0 - 17 години	7.6	2.2
18 - 64 години	8.2	1.3
65+ години	23.7	2
Домакинства с нисък интензитет на икономическа активност		
Общо 18 - 59 години	3.5	0.9
Мъже 18 - 59 години	2.8	0.8
Жени 18 - 59 години	4.1	1.2
Общо 0 - 59 години	2.6	1

Повече информация за индикаторите на бедност и социално включване може да бъде намерено на интернет страницата на НСИ в рубриката „Социално включване и условия на живот.“